

Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijai

2022-09-30 Nr. S-8023
I _____ Nr. _____

**MOTYVUOTA IŠVADA
DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDO VEIKLOS SRIČIŲ,
KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ,
2021 METŲ ANALIZĖS IR VERTINIMO REZULTATŲ**

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas atliekamas vadovaujantis šiais teisės aktais: Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė yra prielaida, jog valstybės ar savivaldybės įstaigai įgyvendinant jai nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ar kitas su korupcija susijusias veikas. Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų: 1) padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika; 2) pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas; 3) atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti; 4) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir 2 kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu; 5) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo; 6) naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija; 7) anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Vadovaujantis Įstatymu, Aprašu, valstybės įmonėje Valstybės žemės fonde (toliau – Valstybės žemės fondas), vienoje iš pasirinktų sričių – Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymas – buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas.

1. Veiklos specifika

Valstybės žemės fondas vykdo Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų veiklą vadovaudamasis direktoriaus 2014 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. GĮ-175 „Dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymo internetu tvarkos aprašo patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojantys valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymą:

- Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas (32 straipsnio 5 dalies 6 punktą);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 19 d. nutarimas Nr. 261 „Dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų organizavimo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 2 d. nutarimas Nr. 692 „Dėl naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimas Nr. 260 „Dėl naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. 236 „Dėl valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų pardavimo ir nuomos“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 15 d. nutarimas Nr. 1443 „Dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos mėgėjų sodo teritorijoje“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. 1348 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų pardavimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. lapkričio 21 d. nutarimas Nr. 1257 „Dėl valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypų nuomos ne miškų ūkio veiklai organizuoti“;

Su Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymo internetu tvarkos aprašu aukciono dalyviai privalo susipažinti registruodamiesi interneto svetainėje <https://aukcionai.vzf.lt>.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vadovaujantis Naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 2 d. nutarimo Nr. 692 „Dėl naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“, 3 punktu, naujus žemės sklypus parduoda ir išnuomoja (išskyrus žemės sklypus, perduotus savivaldybėms valdyti patikėjimo teise), valstybinės žemės pirkimo–pardavimo ir nuomos sutartis pasirašo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas, jeigu įstatymai nenustato kitaip. Vadovaujantis paminėto nutarimo 4 punktu, sprendimą išnuomoti naujus žemės sklypus, perduotus savivaldybei valdyti patikėjimo

teise, priima savivaldybės taryba, o valstybinės žemės nuomos sutartis sudaro savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas kitas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas.

2. Korupcijos pasireiškimo tikimybė

Valstybės žemės fondas vykdo valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionus vadovaudamasis žemės sklypų patikėtinių – Nacionalinės žemės tarnybos teritorinių skyrių vadovų įsakymais bei savivaldybių tarybų priimtais sprendimais dėl žemės sklypų aukcionų organizavimo.

Pabrėžtina, kad Valstybės žemės fondas nepriima savarankiškų sprendimų dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ar išnuomojimo aukcione.

Pažymėtina, kad vadovaudamasis Naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 692 „Dėl naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“, (toliau – Taisyklės) 10 punktu, gavęs žemės sklypo patikėtinio sprendimą parduoti / išnuomoti valstybinės žemės sklypą bei visus kitus reikiamus dokumentus, Valstybės žemės fondo vadovas priima sprendimą dėl žemės sklypo pardavimo ar nuomos aukciono paskelbimo. Darbuotojui, atsakingam už valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymą, (toliau – Atsakingas darbuotojas) Procesų ir dokumentų valdymo sistemoje sukuriama užduotis – pavedimas paskelbti valstybinės žemės sklypo pardavimo ar nuomos aukcioną. Šios užduoties vykdymą nuo jos sukūrimo iki įvykdymo prižiūri Atsakingo darbuotojo tiesioginis vadovas. Atsakingas darbuotojas per 5 darbo dienas, nuo dokumentų gavimo ir užduoties sukūrimo, vadovaudamasis Taisyklių nustatyta tvarka, paskelbia valstybinės žemės sklypo pardavimo ar nuomos aukciono skelbimą interneto svetainėje <https://aukcionai.vzf.lt>.

Atkreipiame dėmesį, kad visi valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionai viešai matomi interneto svetainėje <https://aukcionai.vzf.lt> ne trumpiau kaip du mėnesius iki aukciono pradžios. Visi asmenys, suinteresuoti valstybinės žemės sklypo įsigijimu ar nuoma, turi galimybę registruotis interneto svetainėje, sumokėti 5 procentus norimo pirkti valstybinės žemės sklypo pradinės pardavimo kainos arba vienerių metų pradinio žemės nuomos mokesčio dydžio sumą (Taisyklių 4 punktas) ir nuotoliniu būdu (be tiesioginio kontakto su Atsakingu asmeniu) dalyvauti aukciono skelbime nurodytą dieną žemės sklypo aukcione. Aukcionų dalyvių konfidencialumas užtikrinamas aukcionų sistemos atsitiktine tvarka sugeneruojamu identifikaciniu kodu, o vykdomų aukcionų viešumą ir skaidrumą užtikrina interneto svetainėje

<https://aukcionai.vzf.lt> viešai matomi vykstantys aukcionai. Visi susidomėję asmenys realiu laiku gali stebėti kainų pasiūlymus ir jų atlikimo laiką.

Įvykus valstybinės žemės sklypo pardavimo ar nuomos aukcionui, aukciono laimėtoji teisės aktų nustatyta tvarka parengiamas Sutarties projektas. Šį Sutarties projektą aukciono laimėtojas privalo aukcionų sistemoje patvirtinti per 5 darbo dienas (Taisyklių 19 punktą).

Pažymime, kad valstybinės žemės sklypo aukciono laimėtojas, pastebėjęs klaidų valstybinės žemės sklypo pirkimo – pardavimo ar nuomos sutarties projekte, gali pateikti pastabas Valstybės žemės fondui, į kurias atsižvelgiama arba motyvuotai atsisakoma taisyti (Taisyklių 19 punktą).

Atkreipiame dėmesį, kad Valstybės žemės fondas ir aukciono dalyviai tarpusavyje bendrauja virtualioje erdvėje internetu (Taisyklių 2 punktą). Aukcionų dalyvių registracija, dalyvavimas aukcione ir Sutarties projektas derinamas tik interneto svetainėje, todėl Valstybės žemės fondo darbuotojai neturi jokio tiesioginio kontakto su aukcionų dalyviais.

3. Išvada

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 5 dalies 6 punktu Valstybės žemės fondui deleguotą funkciją – valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymas – vadovaujamosi teisės aktais, reglamentuojančiais valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymą. Pažymėtina, kad Taisyklės aiškiai ir nuosekliai reglamentuoja visą valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų procesą – nuo dokumentų dėl aukciono organizavimo gavimo, aukciono skelbimo parengimo ir paskelbimo interneto svetainėje, sutarties projekto aukciono laimėtoji parengimo bei išsiuntimo derinti, iki sumokėtų pradinių įnašų pervedimo į žemės sklypo pardavėjo ar nuomotojo sąskaitą.

Valstybės žemės fondas teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritoriniais skyriais bei rajonų ir miestų savivaldybių administracijomis dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ar nuomos aukcionų vykdymo.

Valstybės žemės fondas 2020 m. rugsėjo 4 d. gavo pranešimą elektroninio pašto adresu pranesk@vzf.lt, pranešant, „jog Elektrėnų savivaldybės puslapyje buvo skelbiama informacija apie savivaldybės tarybos priimtą sprendimą išnuomoti žemės sklypą, tačiau praėjus 2 mėnesiams nuo savivaldybės tarybos sprendimo, žemės sklypo aukcionas nebuvo skelbiamas“. Pranešėjui kilo klausimų, „kodėl nepaskelbtas aukcionas bei galbūt yra Valstybės žemės fondo darbuotojų, kurie suinteresuoti, kad aukcionas neįvyktų.“. Išnagrinėjus šį pranešimą paaiškėjo, kad aukcionas nebuvo skelbiamas, nes savivaldybė nepateikė visų dokumentų, reikiamų nuomos aukciono

organizavimui vadovaujantis teisės aktuose nustatytais reikalavimais bei nepateikė atsakymų į Valstybės žemės fondui iškilusius klausimus dėl žemės sklypo nuomos aukciono organizavimo. Į Elektrėnų savivaldybę buvo kreiptasi kelis kartus, kiekviename rašte nurodant, kad žemės sklypo nuomos aukcionas nebus paskelbtas tol, kol nebus pateikti visi dokumentai, reikalingi žemės sklypo nuomos aukciono paskelbimui (Taisyklių 3 punktą). Taigi, Pranešėjo skunde nurodytos aplinkybės nepasiteisino. Atsakingas asmuo Pranešėjo skunde aprašytoje situacijoje savo pareigas vykdė pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus, kompetetingai ir nepriklausomai.

Atkreiptinas dėmesys, kad didžioji dauguma subjektų pateiktų prašymų / skundų Valstybės žemės fondui yra susiję ne su Valstybės žemės fondo aukcionų organizavimo ir vykdymo procedūromis, o su žemės sklypų patikėtinių – Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinių skyrių ar savivaldybių tarybų priimtais sprendimais. Valstybės žemės fondas neturi tarnybinės / drausminės atsakomybės atveju, susijusių su valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų organizavimo ir vykdymo procesuose dalyvavusių asmenų veikla.

Pagal teisės aktų nuostatas Valstybės žemės fondas, skelbdamas valstybinės žemės sklypo aukcioną pagal aukciono iniciatoriaus pateiktus dokumentus, iš esmės atlieka techninio pobūdžio funkciją, nes sprendimą dėl valstybinės žemės sklypo aukciono priima savivaldybės taryba. Teisės aktai nenustato Valstybės žemės fondui pareigos ir/ar teisės tikrinti jam pateiktų sprendimų dėl aukciono skelbimo teisėtumo ar keisti jų turinį.

Pažymėtina, kad visi gaunami bei siunčiami dokumentai registruojami Valstybės žemės fondo Procesų ir dokumentų valdymo sistemoje (toliau – DVS), užduotys, kurias reikia įvykdyti, formuojamos ir priskiriamos taip pat DVS. DVS integruotas užduoties įvykdymo termino stebėjimo funkcionalumas.

Taigi, iš to, kas išdėstytas, darytina išvada, jog Valstybės žemės fondo vykdomoje veikloje Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų organizavimas – korupcijos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip minimali.

Valstybės žemės fonde imtasi visų būtinų korupcijos prevencijos priemonių ir įvertinti veiksniai užtikrinantys skaidrų veiklos vykdymą:

Išoriniai veiksniai:

- veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymą;
- teisės aktais numatytas atsakomybių tarp institucijų paskirstymas – sprendimų priėmėjas ir procesų vykdytojas – skirtingos įmonės.

Vidiniai veiksniai:

- Valstybės žemės fondas visose įmonės komercinės veiklos srityse ir įgyvendindamas valstybės deleguotas funkcijas siekia užtikrinti įmonės veiklos viešumą bei skaidrumą, skatina darbuotojus tinkamai ir sąžiningai atlikti pavestas užduotis, organizuojamų mokymų metu supažindina darbuotojus su korupcinio pobūdžio veikomis, jų rūšimis bei dalinasi praktiniais patarimais kaip išvengti situacijų, turinčių korupcinės veiklos požymių (mokymų medžiaga ir rezultatai skelbiami viešai <https://www.vzf.lt/korupcijos-prevencija/antikorupcinis-svietimas/>).

- Valstybės žemės fondo interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“ (<https://www.vzf.lt/korupcijos-prevencija/>) darbuotojai ir visi suinteresuoti svetainės lankytojai turi galimybę rasti informaciją apie Valstybės žemės fondo tikslus įgyvendinat tvarumo politiką, lobistinės veiklos sampratą bei įmonėje netoleruojamą dovanų ir neteisėto atlygio teikimą.

- Valstybės žemės fonde vykdoma privačių interesų deklaravimo stebėseną, o darbuotojų tiesioginiai ir skyrių vadovai informuojami apie privačių interesų deklaracijose pasikeitusius duomenis.

4. Pasiūlymai

Valstybės žemės fondo vykdoma Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų organizavimo veikla neatitinka nei vieno Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje išvardintų kriterijų, kuris leistų šią veiklą priskirti prie srities, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Valstybės žemės fondas teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritoriniais skyriais bei rajonų ir miestų savivaldybių administracijomis dėl valstybinės žemės sklypų pardavimo ar nuomos aukcionų vykdymo. Siūlome nekeisti šiuo metu galiojančios Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų organizavimo tvarkos.

Direktorė

Lina Zinkevičienė

Išvadą parengė:

Valstybės įmonės Valstybės žemės fondo Atitikties pareigūnė Rita Latvytė, mob. 8 614 68065, el. p. rita.latvyte@vzf.lt